

150 mln. priežasčių skatina mus veikti

2009 m. EPF pacientų manifestas
Europos Parlamentui
ir Europos Komisijai

Europos pacientų forumas

Europos pacientų forumas atstovauja daugiau kaip 150 mln. visos ES pacientų. Norėdami, kad Europos Sąjungoje būtų pagerinta sveikatos priežiūra, **mes reikalaujame** įgyvendinti šias naujas gyvybiškai svarbias priemones:

- sudaryti **lygiateisę galimybę** kiekvienam pacientui **laiku** sužinoti patikimą, faktinę diagnozę, gauti gydymą ir paramą;
- skirti **daugiau informacijos ir išteklių** tam, kad pacientai kartu su gydytojais galėtų spręsti, kaip tinkamai gydytis;
- Briuselyje ir visoje Europos Sąjungoje turi būti išgirstas **pacientų balsas**.

Iki šiol mūsų šalių sveikatos sistemos galėjo būti neobjektyvios, kurstančios nesantaiką ir neįvertinančios visų pirma paciento nuomonės.

Mes esame įsitikinę, kad Europos Sąjungoje visų pacientų yra vienodos teisės į laiku suteikiamą kokybišką medicininį aptarnavimą, nepaisant jų gyvenamosios vietos, socialinės padėties ar pajamų.

Mes kreipiamės į Europos Parlamento politines grupes, esamus ir būsimuosius EP narius, tautos atstovus ES valstybėse narėse, naująją Komisiją ir raginame priimti atsakomybę, kad nebūtų pažeistos įstatymais įtvirtintos pacientų teisės, įgyvendinami poreikiai ir kad pacientų pasiūlymai įgautų prioritetinę svarbą.

Pacientai turi teisę gerai žinoti apie sveikatos priežiūros problemas ir įsipareigojimus visuomenės sveikatos labui.

Deja, mūsų organizacijos nariai neretai praneša, kad susitikimuose su sveikatos priežiūros specialistais sužino Europos Sąjungoje esant milžiniškus ir nepateisinamus siūlomų paslaugų kokybės ir teikiamo gydymo skirtumus. Pagrindinės bėdos yra šios:

- nėra lygiateisės galimybės gauti gydymą laiku;
- negaunama patikimos informacijos;
- nėra psichologinės, socialinės ir aplinkos paramos, padedančios pacientui gydytis ir sveikti.

Tad jau šiandien būtinas mūsų pacientų manifestas

Minėti sveikatos priežiūros trūkumai blogina daugybės pacientų gyvenimo kokybę visose ES valstybėse narėse, nepriklausomai nuo to, kuo žmogus serga ar kokia yra jo būklė.

Būsimieji Europos Parlamento ir naujos Komisijos rinkimai yra palankus metas nustatyti naujus politinius prioritetus ir įsipareigoti imtis darbo.

Mes reikalaujame veikti

Mes, Europos pacientų forumas, reikalaujame Europos Parlamento politinių grupių, esamų ir būsimųjų EP narių, jų kolegų visose ES valstybėse narėse ir Europos Komisijos, kad būtų garantuojama:

lygiateisė galimybė **visiems pacientams** laiku sužinoti **patikimą, faktinę diagnozę, gauti gydymą ir paramą**. Tam tikslui būtina:

- 1 Europos Sąjungoje dabartinį politinį šūkį „sveikata ir gerovė“ išplėsti ir pervadinti „sveikata, gerovė **ir lygiateisiškumas**“.
- 2 Pripažinti, kad visi ES pacientai turi **teisę laiku sužinoti ligos diagnozę, gauti gydymą, psichoterapiją ir vaistus**. Mes kviečiame atkreipti dėmesį į tai, kad galimybės gauti gydymą ir gydymo kaina Europos Sąjungoje labai skiriasi.
- 3 Užtikrinti, kad gydymas, psichoterapija ir slauga būtų teikiami **visiems** pacientams, **nė vieno nediskriminuojant ir neišskiriant**. Kai kurie pacientai, ypač jaunuoliai, vyresnio amžiaus ir priklausantys etninėms mažumoms, yra jautrūs diskriminacijai ir šališkumams. Turi būti išgirstas **kiekvieno** paciento balsas.
- 4 Vykdyti **politinį įsipareigojimą** ES lygiu **rūpintis pacientų saugumu** ir garantuoti, kad būtų uoliai laikomasi numatytų naujų įstatymų dėl paciento saugumo, farmakologinio budrumo¹, kovos su vaistų klastotėmis bei eksperimentų su gyvūnais.
- 5 Laiduoti, kad ES sveikatos politika vadovautųsi **holistiniu požiūriu** į pacientų poreikius. Daugeliui sergančiųjų lėtinėmis ligomis reikia įvairių paslaugų ir paramos visą gyvenimą, ypač kai liga tampa stigmos arba izoliacijos priežastimi.

¹ Pirminis farmakologinio budrumo tikslas – laiduoti, kad pasirinkti vaistai geriausiai padėtų ir iki minimumo sumažintų gydymo riziką.

skirti daugiau informacijos ir išteklių tam, **kad pacientai kartu su gydytojais galėtų spręsti, kaip tinkamai gydytis.** Todėl svarbu:

- 1** Paremti numatytą ES strategiją teikti pacientams **išsamesnes žinias** apie jiems skiriamus vaistus, priežiūrą, rehabilitaciją ir pagalbos priemones. To labai reikia vykdant į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą.
- 2** Skirti lėšų, kad pacientai išmokytų patys nuspręsti, kas aktualu sveikatai gerinti. **Sveikatos raštingumas** tobulintinas tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu.
- 3** Pripažinti, **jog būtinas pasitikėjimą keliantis paciento ir medicinos specialistų dialogas.** Šiam tikslui remtinas pažangus darbas, gerinantis glaudesnę tarpusavio bendravimą ES ir nacionaliniu lygiu.
- 4** **Skatinti investicijas į informacinių technologijų taikymą sveikatos priežiūros srityje,** paslaugas orientuojant į pacientą. Pacientai turi dalyvauti visuose sistemos kūrimo etapuose – pradedant pirmuoju žingsniu ir baigiant sukurto produkto arba sistemos įvertinimu.

Briuselyje ir visoje Europos Sąjungoje turi būti išgirstas pacientų balsas. Taigi reikia:

- 1** **Ugdyti pacientų suvokimą, kad jų nuomonė yra svarbi!** Pacientai turi būti oficialiai įtraukti į ES ir nacionalinius sveikatos projektus bei politiką. Bendradarbiaudami jie padės politikams greičiau reaguoti į gyvybiškai svarbius sergančiųjų poreikius.
- 2** **Užtikrinti, kad būtų skiriama daugiau pinigų ES sveikatos politikai ir programoms.** Turi nestigtį lėšų pacientų grupėms, kad jų nariai galėtų tarti svarų žodį priimant esminius sprendimus dėl savo sveikatos priežiūros.
- 3** **Paremti kasmet vykdomą Europos Sąjungoje pacientų teisinio statuso apžvalgą.** Europos pacientų forumas apžvelgs ir įvertins sergančių žmonių situaciją pagal pačių pacientų nustatytus kriterijus.
- 4** **Įteisinti Europos pacientų teisių dieną!** Mes reikalaujame balandžio 18-ąją pavadinti **Europos pacientų teisių diena.** Tai suteiktų progą pacientams, jų šeimoms ir organizacijoms skelbti labiausiai rūpimas sveikatos problemas.

Mūsų manifestą sukūrė pacientai

Pacientų manifestas yra pagrįstas mūsų narių pastebėjimais. Pasiūlymus užrašė ir pateikė būtent jie – didžiausios pacientų organizacijos, atstovaujančios daugiau nei 150 mln. pacientų visoje Europos Sąjungoje.

Kiekvienais metais mūsų forumas, vadovaudamasis tik pacientų nustatytais kriterijais, apžvelgs ir paskelbs, koks yra Europos Sąjungos pacientų teisinis statusas pačių sergančiųjų vertinimu.

Mes esame tvirtai įsitikinę, kad pokyčiai būtini. Privalu aiškiai apibrėžti pacientų teises ir jų laikytis ne tik dėl sergančių žmonių sveikatos ir gerovės, bet ir dėl ekonomikos bei demokratinės Europos Sąjungos ateities.

Mūsų įsipareigojimai

Europos pacientų forumas ir jo veiklūs nariai įsipareigoja būti patikimas partneris siekiant šių pokyčių.

Detalesni manifesto reikalavimai

Pacientai turi būti labiau įtraukti į sveikatos politiką

Susirgęs žmogus išmoksta atsakingiau vertinti gyvenimą, įgyja neįkainojamų žinių, kaip įveikti savo negalią ar ligą. Jis turi žinoti, kokios sveikatos paslaugos teikiamos, kokios sveikatos sistemos egzistuoja.

Tokiu būdu formuojama **unikali paciento nuomonė** apie tai, kas sveikatos priežiūros srityje tobulintina – tai yra nuomonė paties paciento, kuriam mes atstovaujame. Jei bus reiškiami šie **paciento patirtimi pagrįsta nuomonė**, ji tobulins sveikatos politiką ir užtikrins, kad gydymas būtų orientuotas į pacientą.

LYGIATEISĖ GALIMYBĖ LAIKU SUŽINOTI PATIKIMĄ, FAKTINĘ DIAGNOZĘ, GAUTI GYDYMĄ IR PARAMĄ

- 1 Dabartinį ES politikos šūkį „sveikata ir gerovė“ išplėsti ir pervadinti „sveikata, gerovė ir lygiateisiškumas“

ES pripažįsta, kad gera visuomenės sveikata ir ekonominis šalies klestėjimas yra glaudžiai susiję. Dėl to yra pritariama būtinybei panaikinti nelygybę sveikatos sistemoje. Vykdamas ES sveikatos strategiją „Kartu sveikatos labui“ būtina tai prisiminti. Tik tokiu būdu galima užtikrinti optimalią pažangą. Naujoji ES direktyva dėl pacientų teisių įtvirtinimo tarpvalstybinėje sveikatos priežiūros sistemoje pagreitins šiuos pokyčius, tačiau jai turi pritarti visos ES institucijos.

- 2 Pripažinti, kad visi ES pacientai **turi teisę į laiku suteiktą gydymą**, psichoterapiją ir vaistus. Būtina atkreipti dėmesį į tai, kad galimybės gauti gydymą ir gydymo kainą įvairiose ES šalyse ženkliai skiriasi.

Visos ES institucijos turi didinti politinį prioritetą tam, kad būtų panaikintas šališkumas. Tarp ES valstybių narių ir kiekvienos jų viduje galimybės gauti gydymą, šių paslaugų kainos ir kompensavimas ženkliai skiriasi, kartais tiesiog priklausomai nuo to, kur žmogus gyvena. Tai yra nepateisinama, nes prieštarauja Europos lygybės, solidarumo ir žmogiškųjų teisių pagrindams. Šioms klaidoms taisyti mes reikalaujame sukurti naują organą, į kurį įtraukti ir valstybes nares, ir tarpininkus, kad visiems ES pacientams būtų sudarytos vienodos galimybės gauti būtiniausias vaistus, gydymą ir psichoterapiją.

3 Užtikrinti, kad gydymas, psichoterapija ir slauga būtų teikiami **visiems** sergantiesiems, **nė vieno nediskriminuojant ir neišskiriant**. Kai kurie pacientai yra ypač jautrūs atskirčiai ir šališkumui – tai jaunuoliai, vyresnio amžiaus pacientai ir priklausantys etninėms mažumoms.

Dažnai nepaisoma arba iš esmės nesvarstoma, kaip gyvena sergantys žmonės ir kokios jų perspektyvos. Jų bėdoms stinga dėmesio politiniuose debatuose ir net pačiose pacientų organizacijose. EPF dirba šiuo klausimu ir politiniame, ir praktiniame lygmenyje. Mes reikalaujame, kad ES institucijos padėtų įveikti didesnes kliūtis, su kuriomis susiduria išskirtos pacientų grupės, ir remtų priemones, garantuojančias tokiems žmonėms galimybę gauti lygiateisę, į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą, nepriklausomai nuo jų amžiaus, kilmės, socialinės padėties ar buities sąlygų.

4 **Politiškai įsipareigoti rūpintis paciento saugumu ES** lygiu. Turi būti vykdomi numatyti nauji įstatymai dėl paciento saugumo ir kokybiškų sveikatos paslaugų. Tarp jų – infekcijų, kurias sukelia netinkama sveikatos priežiūra, prevencija ir kontrolė, farmakologinis budrumas, kova su vaistų klastotėmis bei eksperimentai su gyvūnais.

Reikėtų skatinti pacientus, patyrusius žalą dėl netinkamų vaistų arba ligoninėje gautos infekcijos, kalbėti apie savo patirtį viešai, kad ateityje tokių dalykų išvengtų kiti. Tačiau tik keliose valstybėse narėse yra nacionalinės apie paciento saugumą informuojančios sistemos arba jau pradėti išsamūs tyrimai apie sveikatos priežiūros aplinkoje patirtą žalą.

Europos Komisija ruošia komunikatą Europos Sąjungos Tarybai. Jame, be kitų dalykų, bus išdėstyti pasiūlymai dėl paciento saugumo ir infekcijų, kurias sukelia netinkama sveikatos priežiūra. Komunikatas turėtų būti paskelbtas 2008 m. pabaigoje. Mes raginame Europos institucijas atidžiai stebėti, kaip laikomasi šios svarbios politikos ir kaip vykdomi projektai vaistų klastojimo, farmakologinio budrumo ir eksperimentų su gyvūnais klausimais. Be to, mes raginame ir toliau finansuoti jungtinį Europos Sąjungos institucijų darbą pacientų saugumui stiprinti. Ši veikla yra valstybių narių, tarptautinių ir piliečių bendruomenių organizacijų bendradarbiavimo pagrindas. Stiprinant pacientų saugumą remiami tokie svarbūs darbai kaip:

- paciento saugumo kultūros ugdymas;
- metodinės medžiagos apie paciento saugumą rengimas; ji būtų skirta mokyti sveikatos priežiūros specialistus, sprendimus priimančius asmenis, pacientus;
- skundus fiksuojančių sistemų tobulinimas;
- vaistų saugumą garantuojančių priemonių testavimas.

- 5 Užtikrinti, kad ES sveikatos politika vadovautųsi **holistiniu požiūriu į pacientų poreikius**. Daugeliui žmonių reikia įvairiausių paslaugų ir paramos, ypač kai liga tampa stigmos arba izoliacijos priežastimi.

Pacientams, kuriems tenka įveikti negalią ar ligą, dažnai reikia kur kas daugiau nei tik medicininio gydymo. Gali tekti juos perkvalifikuoti, perkelti į kitą gyvenamąją aplinką arba teikti ilgalaikę fizinę ar emocinę paramą. Holistinis požiūris į tokių pacientų priežiūrą padeda jiems stiprėti, grįžti prie kūrybingo, aktyvaus gyvenimo.

Europos Sąjunga turėtų pripažinti ir remti tokį holistinį požiūrį. Siūlome įgyvendinti tai praktiškai – įvairūs Komisijos generaliniai direktoratai, pavyzdžiui, socialinių reikalų ir užimtumo, švietimo, informacinės visuomenės, žmonių ir pramonės direktoratai, turėtų artimiau bendradarbiauti su Sveikatos ir vartotojų apsaugos generaliniu direktoratu, į šią veiklą įtraukdami ir pačius pacientus.

SKIRTI DAUGIAU INFORMACIJOS IR IŠTEKLIŲ TAM, KAD SERGANTYS ŽMONĖS KARTU SU GYDYTOJAIŠ GALĖTŲ NUSPRĘSTI, KAIP TINKAMAI GYDYTIS.

- 1 Palaikyti ambicingą ES strategiją **teikti pacientams būtiną kokybišką informaciją** apie jiems skiriamus vaistus ir gydymą. Tai yra pagrindinis veiksnys, norint užtikrinti į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą.

Visiems ES pacientams turėtų būti sudarytos lygios galimybės gauti išsamių sveikatos žinių. Ir labai svarbu, kad reikiama informacija būtų skleidžiama visoje ES.

Mes reikalaujame, kad Europos Parlamentas ir Europos Komisija remtų nuoseklią pacientų informavimo strategiją, suteikiančią lygias galimybes visiems ES sergantiems žmonėms gauti sveikatos žinių, kurios atitinka numatytus kokybės kriterijus.

Tai turėtų įtvirtinti Farmacijos forumo pasiektus rezultatus ir atitikti platesnę ES sveikatos strategiją „Kartu sveikatos labiau“.

- 2 Skirti lėšų, kad pacientai būtų išmokomi patys apsispręsti dėl savo gydymo. **Sveikatos raštingumas** turi būti įgyvendinamas tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu.

Pacientams gali būti nepaprastai sunku tinkamai gydytis, jei jie negauna lengvai suprantamų žinių, kuriomis galėtų pasinaudoti. Nepasitikėdamas sveikatos priežiūros sistema arba nieko apie ją nežinodamas, sergantis žmogus gali negauti kokybiško gydymo, kurio yra vertas.

2008 m. pavasarį vykusioje sveikatos raštingumo konferencijoje mes suformulavome savo pasiūlymus. Būtina:

- nuolatos tirti sveikatos raštingumą, jo reikšmę tinkamai sveikatos priežiūrai ir gydymo rezultatams;
- spręsti sveikatos raštingumo klausimą ES lygiu;

- *skleisti informaciją apie sveikatą, teikti aukščiausios kokybės kriterijus atitinkančias žinias pacientams;*
- *palaikyti produktyvų dialogą tarp pacientų ir sveikatos priežiūros specialistų, kad konsultuojantis būtų priimami geriausi sprendimai;*
- *įtraukti pacientus į sveikatos raštingumo programas ir politiką.*

- 3 Pripažinti, jog būtinas **geresnis paciento ir medicinos specialistų dialogas**. Šiuo tikslu būtina remti pažangų darbą tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu. Tai skatintų glaudesnę bendravimą ir pasitikėjimą.

Kad gydymas būtų kokybiškas, ir pacientas, ir medikas turi gebėti suprasti ir gerbti vienas kitą.

Europos Komisija turėtų inicijuoti mokymus sveikatos priežiūros specialistams, kurie privalėtų išklaudyti produktyvaus dialogo su pacientais kursą. Pripažinta, kad tinkamiausia medžiaga mokytiis yra pačių pacientų pasakojimai apie jų sveikatos priežiūros patirtį ir tarpusavio pagalbą.

- 4 Skatinti investicijas į informacinių technologijų taikymą sveikatos priežiūros srityje, paslaugas orientuojant į pacientą. Pacientai turi dalyvauti visuose sistemos kūrimo etapuose – nuo pirmųjų žingsnių iki baigto darbo įvertinimo.

Mes reikalaujame, kad valstybės teiktų lėšų ir politiškai įsipareigotų įgyvendinti šiuos pasiūlymus.

Visų pripažinta, kad informacijos ir komunikacijos technologijos (IKT) bei e. sveikatos sprendimai² atlieka svarbų sveikatos priežiūros vaidmenį. Naudodamiesi šiomis technologijomis pacientai gali saugiau jaustis, patogiau bendrauti, lengviau būti slaugomi namuose. Informacinės technologijos padeda sveikatos priežiūros paslaugas geriau pritaikyti individualiems poreikiams, o pacientui – gyventi su negalia. Dėl to gerėja sveikatos priežiūros kokybė ir teikiamų žinių sklaida.

Nepaprastai svarbu, kad pacientai ir jiems atstovaujanti organizacija būtų tinkamai konsultuojami ir įtraukiami į visus IKT plėtros etapus; IKT sprendimus būtina pritaikyti pacientų poreikiams.

Europos pacientų forumas reikalauja, kad ES šalių narių pacientų organizacijos būtų įtrauktos į e. sveikatos kūrimo procesą, tolesnius tyrimus, į platų tarptautinį bendradarbiavimą su e. sveikatos tiekėjais. Pacientų organizacijų dalyvavimas šioje veikloje turi būti pripažįstamas ir finansuojamas.

PACIENTŲ BALSAS TURI BŪTI IŠGIRSTAS BRIUSELYJE IR VIŠOJE EUROPOS SĄJUNGOJE

1 Ugdyti pacientų suvokimą, kad jų nuomonė yra svarbi!

Pacientai turi būti oficialiai įtraukti į ES ir nacionalinius sveikatos projektus bei politiką. Jų dalyvavimas padės politikams greičiau reaguoti į gyvybiškai svarbius sergančių žmonių poreikius.

Lėšos turėtų būti skiriamos tik tiems ES sveikatos projektams, kuriuose dalyvauja pacientams atstovaujanti organizacija.

Mes reikalaujame, kad politikai skatintų pacientus prasmingai dalyvauti vertinant sveikatos sistemą. Tai būtų svarbiausias sistemos kokybės rodiklis. Neseniai savo kalboje tai pabrėžė komisarė Vassiliou³.

2 Užtikrinti, kad būtų skiriama daugiau pinigų ES sveikatos politikai ir programoms.

Turi būti skiriama pakankamai lėšų pacientų grupėms, kad jų nariai galėtų tarti svarų žodį priimant esminius sprendimus dėl savo sveikatos priežiūros.

Visuotinai pripažįstama, kad ES sveikatos biudžetas stokoja lėšų įgyvendinti tikslams, kuriuos numatė ES sveikatos strategija „Kartu sveikatos link“. Trūksta lėšų ir Sveikatos bei vartotojų apsaugos generalinio direktorato nurodytiems ateities iššūkiams priimti.

² E.sveikatos sprendimai – tai sveikatos srityje taikomos kompiuterinės programos, pvz., pacientų duomenims saugoti.

³ Kalba, sakyta 2008 m. balandžio 8 d. vykusioje EPF pavasarinėje sveikatos raštingumo konferencijoje.

ES Sveikatos politikos forumas siūlo artimiausiu metu skirstant biudžetą investicijas į sveikatą laikyti prioritetinėmis. Mes ir mums pritariančios nevyriausybinių organizacijos reikalaujame, kad Europos Parlamento nariai remtų šį žingsnį ir pripažintų, jog pakankamos lėšos pacientų organizacijoms ir kitoms nevyriausybiniams sveikatos organizacijoms yra privaloma šios investicijos dalis.

- 3** Paremti **kasmet vykdomą pacientų teisinio statuso Europos Sąjungoje apžvalgą**. Europos pacientų forumas apžvelgs situaciją pacientų akimis, vadovaudamasis tik pačių sergančių žmonių nustatytais kriterijais.

Europos pacientų forumas mano, kad nepaprastai svarbu suteikti galimybę pacientams patiems kalbėti apie savo patirtį sveikatos priežiūros sistemose ir apie tai, kaip juos priima sveikatos priežiūros bendruomenė.

2008 m. pabaigoje pradėtą kasmetinę pacientų teisinio statuso Europos Sąjungoje apžvalgą mes atliksime ir 2009 m., paskelbime jos rezultatus; tam reikia nuolatinės ir ilgalaikės finansinės paramos, kuriai iš dalies turėtų būti skirtos ir ES lėšos.

- 4** Pritarti ir įteisinti mūsų šventės dieną! Mes reikalaujame balandžio 18-ąją pavadinti **Europos pacientų teisių diena**. Tai suteiktų progą sergantiems žmonėms, jų šeimoms ir organizacijoms skelbti labiausiai rūpimas sveikatos problemas.

Mes reikalaujame, kad Europos Parlamentas palaikytų šią iniciatyvą ir aktyviai dalyvautų renginiuose, kuriuos Europos pacientų teisių dieną organizuos pacientai.

Pabaigai

Esame įsitikinę, kad mūsų manifestas ženkliai pagerins sveikatos priežiūrą, kurios paslaugomis naudojasi visi Europos Sąjungoje gyvenantys pacientai. Raginame jus pasirašyti šį manifestą ir aktyviai palaikyti mūsų siekius.

Europos pacientų forumo manifesto pagrindai

Manifeste pateiktus pasiūlymus sukūrė ir paskelbė pacientų organizacijos, kurios yra Europos pacientų forumo narės, iš viso atstovaujančios 150 mln. ES pacientų. Pasiūlymai yra įgyvendinami, ekonomiškai pagrįsti, o jų realizavimas visose valstybėse narėse labai pagerintų daugybės sergančių žmonių sveikatą ir gyvenimo kokybę.

Pateikiami pasiūlymai, skirti pagrindiniams mūsų strateginio plano tikslams pasiekti. Reikia:

- ES pacientams, jų slaugytojams ir šeimoms suteikti lygias galimybes gauti aukščiausios kokybės informaciją ir sveikatos priežiūrą;
- užtikrinti, kad pacientai prasmingai dalyvautų kuriant ES sveikatos politiką, jos programas ir projektus;
- užtikrinti, kad į pacientų nuomonę būtų atsižvelgiama svarstant sveikatos gerinimo ir ekonomikos klausimus ES lygiu (sveikata, gerovė, lygiateisiškumas);
- skatinti nuolatinę, visapusišką, veiksmingą pacientams atstovaujančių organizacijų veiklą;
- ugdyti ir skatinti ES pacientų judėjimo solidarumą ir vienybę.

Europos **pacientų** forumas

info@eu-patient.eu

www.eu-patient.eu